

Wat gebeurt er met je pensioen wanneer je (tijdelijk) in Spanje gaat wonen? En betaal je daar minder belasting?

HLN - Thomas Rosseel - 28-03-24

37.000 Belgen hebben een domicilie onder de Spaanse zon. Maar zodra Spanje je als 'fiscaal inwoner' ziet, heeft dat impact op je belastingen en pensioen. Vanaf wanneer doet Spanje dat? Krijg je daar meer of minder pensioen? En hoe loop je het gevaar om in béide landenbelastingen te moeten betalen? Advocaat Erik Sansen, expert in emigrerende en immigrerende belasting, geeft antwoord.

Er zijn - officieel - zo'n 37.000 Belgen met een vaste verblijfplaats in Spanje. Dat blijkt uit de meest recente cijfers van de Registradores, de Spaanse notarisbarometer, zeg maar. Die geven een zicht op de situatie begin 2022. Toen ging het om een stijging met zo'n 2.600 mensen ten opzichte van een jaar eerder.

De Spaanse zon lonkt dus, ook onder gepensioneerden. Velen dromen ervan om wat jarenlang een buitenverblijf was, in te ruilen voor een definitief siësta-stekje. Algemeen wordt aangenomen dat het leven er ook een pak goedkoper is. Maar zo'n permanente verhuis is

niet zonder gevolgen voor je pensioen, waarschuwt advocaat Erik Sansen van Sansen International Tax Lawyers.

Hoelang kan je in Spanje verblijven voor er iets verandert aan je pensioen? Stel dat je er iedere jaar gaat overwinteren: is er dan al iets aan de hand?

Erik Sansen: "Spanje houdt vooral rekening met het aantal dagen dat je er verblijft. Zodra dat om meer dan 183 dagen per jaar gaat, beschouwt de Spaanse fiscus je als fiscaal inwoner. Let wel: dat gebeurt retroactief vanaf de eerste januari van het jaar waarin je er langer dan 183 dagen verblijft. Beslis je bijvoorbeeld om vanaf 1 april een lange zomer in Spanje door te brengen en pas in oktober terug naar België te keren, dan kan je dus al beschouwd worden als fiscaal resident, en dat met ingang vanaf 1 januari."

"In België betaal je op een brutopensioen van 21.000 euro per jaar 2.095,92 euro belasting: dat is lager dan de Spaanse belasting van 2.500 euro"

-Advocaat Erik Sansen

"Dat betekent dat Spanje dan in principe het recht heeft om je wereldwijde inkomsten en vermogen te belasten. Als je je dan niet in België hebt uitgeschreven of ook daar nog je woonplaats hebt, dan riskeer je dat twee landen je als inwoner beschouwen. Hoewel het zogenaamde 'dubbelbelastingverdrag' in zo'n situatie soelaas kan brengen, is het een discussie waarin je liever

niet betrokken bent. Heldere keuzes maken is cruciaal."

Wanneer moet je pensioenbelastingen in beide landen betalen? En kan je daar iets tegen doen?

Erik Sansen: "Als je echt beslist om te verhuizen, zorg er dan voor dat je je linken met België zoveel mogelijk verbreekt. De Belgische fiscus kijkt immers niet naar het aantal dagen dat je nog in België bent, maar bekijkt je dossier op basis van de 'feiten'. Bijvoorbeeld: waar speelt je leven zich af, waar is je woonplaats, waar ben je lid van een golfclub, enzovoort. Als het duidelijk is dat je privébelangen zich in Spanje situeren, dan kan de Belgische fiscus gebruikmaken van het alternatieve criterium van 'zetel van fortuin': van waaruit beheer je je vermogen? Dat kan je Belgisch bedrijf zijn, je Belgisch bancaire vermogen, enzovoort. Als dat nog steeds België is, dan kan de Belgische fiscus je in het Belgische fiscale bad houden."

"Eenmaal echter duidelijk is dat je exclusief fiscaal inwoner bent van Spanje, dan bepaalt het dubbelbelastingverdrag tussen beiden landen welke inkomsten in welk land belast mogen worden. En welk land je een vrijstelling of verrekening moet toestaan. In die context zal je Belgische pensioen vanaf dan belastbaar zijn in Spanje. België is dan niet meer aan zet."

"Hou er wel rekening mee dat je als inwoner van Spanje ook met andere belastingen geconfronteerd wordt."

-Advocaat Erik Sansen

"Let wel: als je nog andere inkomsten hebt uit België, bijvoorbeeld uit de verhuur van onroerend goed, dan moet je die in België blijven opnemen in een aangifteformulier voor 'niet-inwoners'. Het dubbelbelastingverdrag voorziet namelijk dat je onroerende inkomsten belastbaar blijven in de 'bronstaat', België in dit geval. Door de voordelige Belgische belastingdruk op residentieel vastgoed,

riskeer je wel nog in Spanje te moeten bijbetalen. Hetzelfde gebeurt wanneer je als inwoner van Spanje je vroegere Belgische woning met een meerwaarde zou verkopen: in België is die meerwaarde normaal onbelast, in Spanje betaal je 19 procent."

Betaal je minder belastingen op je pensioen in Spanje?

Erik Sansen: "De belastingheffing in Spanje verschilt van regio tot regio. In Catalonië, bijvoorbeeld, variëren de algemene belastingtarieven van 20 tot 50 procent. De hoogste tarieven zijn van toepassing op inkomsten vanaf 300.000 euro per aanslagjaar."

"Laten we dat verduidelijken met voorbeeld, waarin we ervan uitgaan dat het gemiddeld bruto pensioenbedrag van een werknemer 1.750 euro per maand bedraagt, of jaarlijks 21.000 euro. In Catalonië zal je daarop een **jaarlijkse belasting van ongeveer 2.500 euro** betalen. In die regio is bovendien een aftrekbaar bedrag van 2.000 euro van toepassing op inkomsten uit arbeid, en een belastingvrije som van 5.550 euro, waarop het overeenkomstige progressieve belastingtarief van toepassing is. Aangezien je in Spanje enkel aangifte in de inkomstenbelasting moet doen als je inkomsten uit arbeid de grens van 22.000 euro per jaar overschrijden, zal de gepensioneerde uit ons voorbeeld die aangifte niet moeten indienen."

"In België betaal je op een gemiddeld brutopensioen van 21.000 euro **per jaar 2.095,92 euro belastingen**: dat is lager dan de Spaanse belasting van 2.500 euro. Een Belgisch nettopensioen bedraagt dus 18.904,08 euro per jaar: **maandelijks** ontvang je dan **1.575,34 euro**. Het Spaans nettopensioen bedraagt elk jaar 18.500 euro: **maandelijks** ontvang je dan **1.541,67 euro**."

"Al hangt de finale belastingdruk wel af van het type en van de omvang van eventuele andere inkomsten die je nog hebt, waardoor de belastingdruk in Spanje evengoed voordeliger kan uitvallen dan de Belgische."

Wat zijn de gevolgen als je geen Belgische belastingen meer betaalt? Ben je dan nog een Belg?

Erik Sansen: "Je fiscaliteit hangt samen met je woonplaats, niet met je nationaliteit. Zodra je effectief niet meer in België woont, ben je niet meer als fiscaal inwoner van België belastbaar op je wereldwijde inkomsten. Enkel wanneer je nog inkomsten uit België blijft ontvangen, blijf je op die inkomsten Belgische belastingen betalen, tenminste als het verdrag dat toelaat."

Met welke zaken moet je nog rekening houden als je definitief naar Spanje verhuist?

Erik Sansen: "Hou er rekening mee dat je als inwoner van Spanje ook met andere belastingen geconfronteerd wordt. De regionaal geregelde vermogensbelasting, bijvoorbeeld. Weliswaar zijn er vrijstellingen voorzien, maar het kan voor vermogende Belgen wel een grote impact hebben. De belastingtarieven van de Spaanse vermogensbelasting zijn progressief: in Catalonië, bijvoorbeeld, variëren ze van 0,21 tot 3,48 procent."

"Als inwoner van Spanje moet je in bepaalde situaties geen erfbelasting of schenkbelasting betalen wanneer je een vermogen schenkt of erft"

-Advocaat Erik Sansen

"Het hoogste tarief is er van toepassing op een vermogen van meer dan 20 miljoen euro. Daarnaast geldt er een algemene belastingvrijstelling voor een vermogen tot 500.000 euro. Bovendien zijn woningen vrijgesteld van belasting tot 300.000 euro. Anderzijds kan een Spaans fiscaal inwonerschap in bepaalde situaties

ervoor zorgen dat je geen erfbelasting of schenkbelasting verschuldigd bent wanneer je een vermogen schenkt of erft. Let wel: op je Belgische woning zal je altijd Belgische erfbelasting moeten betalen, ook al woon je niet meer in België als je sterft."

"Verhuizen brengt ook niet-fiscale gevolgen met zich mee. Kijk bijvoorbeeld even met je makelaar na of je hospitalisatieverzekering ook geldt als je in Spanje woont. Als je nog beroepsactief bent, dan is het in de praktijk bijzonder moeilijk om onder de Belgische sociale zekerheid te blijven vallen. Vergeet ook niet andere polissen eventueel premievrij te maken of contracten stop te zetten. En *last but not least*: vergeet je niet uit te schrijven uit het Belgische bevolkingsregister. Binnen de drie maanden na vertrek moet je in België een aangifte indienen, waarin je de inkomsten opneemt die je hebt behaald vanaf 1 januari tot en met de datum van vertrek."

Erik Sansen

Advocaat-vennoot International Tax Lawyers